

הַלְכַתָּא לְמַשִּׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מַסְבַּת חֲגִיגָה

תּוֹכֵן

- א. צריך לכלי הכלי מצרפו שאין צריך לכלי אין כלי מצרפו... וגזרו דאף על גב דאינו צריך לכלי כלי מצרפו.....1
- ב. יש לו תוך מצרף אין לו תוך אינו מצרף ואתו רבנן ותיקנו דאף על גב דאין לו תוך מצרף 2
- ג. הרביעי בקדש פסול ... ודין הוא ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה פסול בקדש שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי לקדש.....3
- ד. ובתרומה אם נטמאת ... לפסול אבל לא לטמא.....3
- ה. שלא בחיבורין היינו רבותיה דנגובה.....4
- ו. ידים שניות הן ואין שני עושה שני.....5
- ז. אוכלין אוכלים נגובין בידים מסואבות ... חיבת הקדש מכשרתן כגון שתחב לו חבירו לתוך פיו ... וביקש לאכול צנון ובצל של חולין עמהן.....5
- ח. האונן ומחוסר כפורים ... כיון דעד האינדנא הוו אסירי אצרכינהו רבנן טבילה.....6
- ט. נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה 6
- י. עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין של תרומה לא יקבלנה ממנו אבל מניחה לגת הבאה.....7
- יא. ואם אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן.....8

דף כד.

א. צריך לכלי הכלי מצרפו שאין צריך לכלי אין כלי מצרפו... וגזרו דאף על גב דאינו צריך לכלי כלי מצרפו

כבר התבאר שהמעלה השביעית של קודש על פני תרומה היא – שאם מונחים חתיכות הרבה בכלי אחד של קדש, ונגעה טומאה באחת מן החתיכות, נטמאו כולן אף שלא נגעו בה, שהכלי מצרפן להיותן כאחת¹.

היו שני הציבורין² בתוך הכלי ודבר אחר ביניהן ונטמא אחד משניהן, אם היה הדבר שביניהן צריך לכלי כגון קמה וכדומה הכלי מצרפן ונטמא הכל,

¹ ויש בזה פלוגתא דאמוראי בפסחים דף יט. דר' חנן אומר דצירוף דאורייתא דכתיב בנדרת הנשיאים כף אחת וגו' הכתוב עשה כל מה שבכף אחת, ור' יוחנן אמר צירוף דרבנן, ופסק הרמב"ם כר' יוחנן דהוא מרי דתלמודא. כס"מ שם

² רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יב הלכה ח

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

ואם אינו צריך לכלי כגון עץ ואבן לא נטמא אלא זה שננעה בו הטומאה בלבד³. וי"א⁴ שהאמצעי אינו מפסיק את החיבור שביניהם ושניהן טמאין, ורק את עצמו הציל לפי שאינו צריך לכלי.

ב. יש לו תוך מצרף אין לו תוך אינו מצרף ואתו רבנן ותיקנו דאף על גב דאין לו תוך מצרף

אפילו מה שאין לו תוך מצרף מה שעליו לקדש, ואפילו אינו קודש אלא כלי חול⁵, כגון שהיו צבורין על גבי הלוח או על גבי העור ונגע טומאה באחד מהם טמאים כולם אף על פי שאין נוגעין זה בזה.

ונראה שבכל דין צירוף אין הכלי מצרף לשיעור אלא רק לטומאה ולפיכך שני חצאי ביצה של קדש שהונחו בכלי אחד ונגע בחצי ביצה האחת אינו מצרף שתקבל טומאה כאלו נגע בשניהם אלא צריך שיהיה בכל אחת כשיעור לקבל טומאה ואפילו היו בה שני חתיכות אחת כביצה ואחת כחצי ביצה ונגע בהכביצה, לא נטמא החצי ביצה השנית⁶.

³ נ"ל שדעת רבינו שאילו היה המפסיק ביניהם חצי עשרון אין הי"נ שהיה מצטרף אבל הכא במאי עסקינן בשדבר אחר שאינו סולת מפסיק ביניהם וזהו שכתב רבינו ודבר אחר ביניהם והשתא דברי רבינו מכוונים בלי שיבוש. בס"מ שם

⁴ דעת הראב"ד שם. ובירושלמי חגיגה מבואר כהראב"ד שאומר שם נטמאת זו נטמאת זו האמצעית לא נטמאת ע"ש. הרי דרך האמצעית לא נטמאת. ורש"י במנחות דף כד. פי' דכשנגע בזו האמצעית שא"צ לכלי לא נטמאו שנים שבצדדים, משמע דאלו נטמאת אחת מהצריכות לכלי, השני נטמאת ג"כ כהראב"ד. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות שאר אבות הטומאות סימן קמו סעיף ז' וי"ל דלא פליגי כלל, דודאי אם האמצעית שייכות להענין אלא שא"צ לכלי כהך דמנחות שני חצאי עשרון של מנחה בכלי שייחודן למנחה וביניהן חצי עשרון אחר שא"צ למנחה מיהו ממינן הוא, שפיר אינו מפסיק ביניהם והשנים טמאים א"כ נגיעת הטומאה היתה בהאמצעית כפירש"י, אבל הרמב"ם מיירי שהפסיק ביניהם דבר שאינו שייך להעניין כלל כמו עץ ואבן וכיוצא בזה שפיר מפסיק דגם השנייה מהורה, אך א"כ ה"ל לפרש. ולכן נראה דהרמב"ם תפס כפשטיה דאין הכלי מצרפן והווי כמו שכל אחד מונח בכלי בפ"ע, ופשט הלשון משמע כן.

⁵ שהתוס' בחגיגה שם על מה שאומר דאורייתא יש לו תוך מצרף כתבו, הקשה הר"א אמאי לא קאמר כגון צברו בכלי חול, דאורייתא כלי שרת מצרף ולא של חול דבעינן דומיא דכף ואף על פי שיש לו תוך וצ"ע, עכ"ל. ומבואר מדבריהם דפשיטא להו דמדרבנן מצרף איזו כלי שהוא אפילו כלי חול, וכן מבואר מלשון הרמב"ם שכתב כלי שהוא מלא פירות פירודין זה מזה, כגון צמוקין וכו'. הרי כתב סתם כלי. וכן מבואר מלשון רש"י במשנה דהומר בקדש שכתב הכלי מצרף אוכלים חתיכות הרבה בכלי אחד וכו', עכ"ל. הרי שכתב סתם כלי. וביותר בפסחים [י"ט א] שכתב עריבה ארוכה ובה אוכלי קדש וכו', ויש להבין מנ"ל לרבנותינו לומר כן, דכיון דלמאן דס"ל דאורייתא וודאי דאין זה אלא בכלי קדש דומיא דכף דנשיאיב, א"כ מנ"ל דלמאן דאמר דרבנן אינו כן הא לא פליגי בזה. ונראה שדייקן דאם אתה אומר דבעינן דווקא כלי של קדש ודברים של קדש א"כ כיוצא בזה אתה צ"ל במה ששנינו אבל לא לתרומה, ג"כ פירושו כלי של תרומה ודברים של תרומה, אטו לתרומה יש כלי. ואף ש"ל דאכלי של קדש קאי שהיא אינה מצרפת תרומה מ"מ לא נראה לומר כן, דודאי אין נכון להניח תרומה בכלי קדש שקדושתה חמורה מתרומה, ובירושלמי חגיגה לא משמע כן. ערוך השולחן העתיד שם סעי' ח

⁶ ערוך השולחן העתיד שם ט

הלכתא למשיחא בדרה היומי

מסכת חגיגה

ג. הרביעי בקדש פסול... ודין הוא ומה מחוסר כפורים שמותר בתרומה פסול בקדש שלישי שפסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי לקדש

כלל הוא בטומאה הנוגע באב נעשה ראשון. והנוגע בראשון נעשה שני. והנוגע בשני נעשה שלישי. והנוגע בשלישי נעשה רביעי. וכל אלו הנוגעים זה בזה נקראין ולד הטומאה. אמנם בחולין אין שני עושה שלישי. ולכן שני נקרא פסול. וכמו כן שלישי שבתרומה נקרא פסול מדאינו עושה רביעי. וכמו כן רביעי שבקודש נקרא פסול מדאינו עושה חמישי⁷.

כבר התבאר לעיל דף כ: שהמעלה השמינית של קודש על פני תרומה – שרביעי⁸ בקדש פסול, ובתרומה רק שלישי פסול ורביעי טהור, וכן שלישי בתרומה אם נגע במשקה קדש ה"ז נטמא, והשלישי שבתרומה או שבקדש אם נגע במשקה תרומה לא פסלו.

והכלל הוא⁹ הראשון והשני והשלישי בקדש טמאן ומטמאן, הרביעי פסול ואינו מטמא ואין רביעי עושה חמישי לעולם, ומניין לשלישי בקדש שהוא טמא סמכוהו חכמינו ממה¹⁰ שנאמר (ויקרא ז פסוק ט) וְהַבֶּשֶׂר אֲשֶׁר יִגַע בְּכָל טָמֵא לֹא יֵאָכַל בְּאֵשׁ יִשְׂרָאֵל וְהַבֶּשֶׂר כָּל טָהוֹר יֵאָכַל בְּשֶׂר, וכבר קרא הכתוב לשני טמא שנאמר כל אשר בתוכו יטמא, הא למדת שבשר הקדש שנגע בשני נטמא וישרף, ומניין לרביעי בקדש שהוא פסול, מק"ו ומה מחוסר כיפורים שהוא מותר בתרומה אסור בקדש עד שיביא כפרתו, השלישי שהוא פסול בתרומה אינו דין שיעשה רביעי בקדש, אבל החמישי טהור.

ד. ובתרומה אם נטמאת... לפסול אבל לא לטמא

⁷ תפארת ישראל יבקש דעת

⁸ רמב"ם שם יא

⁹ רמב"ם פרק יא הלכה ד

¹⁰ עין שו"ת רדב"ז חלק ה ללשונות הרמב"ם סימן קצנ (אלף תקנז) שקרא אסמכתא בעלמא שהרי הרמב"ם בהקדמתו לסדר טהרות דעתו דשלישי ורביעי לא משכחת לה מן התורה רק מדרבנן, וז"ל: וכן ג"כ מן התורה אין אוכל מטמא אוכל ולא יהיה שלישי לעולם אלא מדרבנן בהכרח וכו', ואח"כ כתב: הנה כבר התבאר שראשון ושני יהיו מדאורייתא וכו' אולם שלישי ורביעי לעולם הוא מדרבנן, ולזה אמרו בסופה (כו:): עתיד דור אחד למהר את השלישי שאין לו עיקר דאורייתא, עכ"ל. וכ"כ שם פרק י הלכה ט "האוכלים לא יהיו אב טומאה לעולם לא מדברי תורה ולא מדבריהם, ויהיו ראשון ושני מדברי תורה שהאדם או הכלי שהוא ראשון לטומאה אם נגע באוכל עשאוהו שני והאוכלין יהיו שלישי ורביעי לטומאה מדבריהן בלבד". וכן דעת רש"י, אולם דעת תוס' בסוגייתנו ד"ה מנין ששייך שלישי ורביעי דאורייתא.

הַלְכָתָא לְמַשִּׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מַסְבַּת חֲגִיגָה

כבר התבאר בדף כ: שהמעלה התשיעית¹¹ לקודש על פני תרומה – שמי שנטמאת ידו אחת, ונגע בה בידו שנייה או ביד חבירו פסל את השנייה, והרי היא כשלישי, ועריך להטביל את שתייהן ואח"כ יגע בקדש. וי"א¹² שיד מטמאה חברתה לקודש אף אם לא נגעה בה, שמא נגעה אף השניה בדבר המטמאה.

אבל בתרומה אם נטמאת ידו האחת לא נטמאת חבירתה, ואפילו נגע בה כשהיא נגובה וא"צ להטביל ידו שנטמאת, אלא נוטלה ונוגע בתרומה, שלתרומה א"צ טבילה אלא נטילה.

ה. שלא בחיבורין היינו רבותיה דנגובה

ואם היה ידו טבולה במשקה י"א¹³ שאף על פי שלא נגע, נטמאת חבירתה,

שכיון שעל ידי המשקה מטמאה את היד טומאה גמורה אם נגעה בה, גזרו בקודש למעלתו אף בלא נגיעה¹⁴, או משום גזירה שמא יגע בה, ועריך להטביל את שתייהן ואח"כ יגע בקדש. וי"א¹⁵ שבלא נגיעה אינו נטמא.

י"א¹⁶ שבעוד שהיד הטמאה נוגעת בטהורה היתה הטהורה נוגעת בקודש, פוסלת שגזרו חכמים שמא יבא לנגוע בידו הטמאה בקודש, אבל לאחר

¹¹ רמב"ם שם ח ז. ושם יב יב. דכיון דכל הני מילי מעלות דרבנן אמרינן דכיון דעל ידי משקה מטמאה את היד טומאה גמורה לכל דבר גזרו בקדש למעלתה גם בלתי נגיעה. כס"מ שם

¹² תוד"ה בסוגיין ד"ה בחיבורין

¹³ רמב"ם שם יב ופי' הסוגיא לדעת רבנו א"ר שיוכי בחיבורין שנו דוקא כשנגע אבל שלא בחיבורין כשלא נגע לא ומשמע אפי' ידו בלולה במשקה. איתביה אביי יד נגובה מטמאה חברתה לקדש ולא לתרומה אי אמרת בשלמא דאפי' שלא בחיבורין דהיינו בלא נגיעה נמי היד מטמאה חברתה לקדש (משום גזירה שמא יגע בידו השנייה דהידיים עסקניות הן וכגון שידו בלולה דאז אם נגע מטמא השנייה מצד הדין אף לתרומה) כיון שהיד בלולה היינו רבותא דנגובה דאי לא קתני נגובה הו"א דוקא יד בלולה מטמא חברתה משום גזירה שמא יגע ואפי' לא נגע אבל נגובה אפי' נגע נמי לא אלא אי אמרת בחיבורין אין וכו' מאי רבותא דנגובה פשיטא דאיירי בנגובה דאי ס"ד בבלולה אפי' לתרומה נמי ואמאי לפסול אבל לא לטמא ומסיק איתמר נמי כוותיה דרב שיוכי דבחיבורין אין אבל שלא בחיבורין לא (ומיהו היינו דוקא ביד נגובה אבל ביד בלולה בודאי אפי' שלא בחיבורין כדמוכח מתובתא דאביי) דאמר ריש לקיש לא שנו אלא ידו אבל יד חברו לא וזהו על כרחך בנגע ביד חברו וביד נגובה ואפ"ה אין ידו מטמאה יד חברתה בנגובה וידו מטמא בנגובה במגע. ור' יוחנן אמר אפי' יד חברו באותה היד פי' אם נגע ביד חברו באותה היד שנטמאת אפי' היא נגובה אבל אם נגע בידו השנייה שלא נטמאת (אלא שלא בחיבורין מחמת שידו שנטמאת בלולה אי נמי כשהיד שנטמאת נגובה ונגע בשנייה הילכך כיון שידו השנייה לא נטמאת) אלא ממגע והיא במדרגת שלישי אין בכחה לטמא חברתה. אי נמי דה"ק איתמר נמי וכו' וכיון דתרווייהו ס"ל לפסול מכלל דבלולה מטמאה שלא במגע דאל"כ הו"ל בכלל חומר בקדש דרביעי לקדש ולא לתרומה ובוזה נתבארו דברי רבנו. מרכבת המשנה (תעלמא)

¹⁴ כסף משנה שם

¹⁵ הראב"ד שם

¹⁶ רש"י בסוגיין ד"ה בחיבורין, וד"ה אבל וכע"ז בתוס' רי"ד שם ובפי' ר"י מלוניל שם שפסק כרב שיוכי

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוֹמִי

מסכת חגיגה

שפירשה הטמאה מן הטהורה חזרה טהורה ונגעה בקודש, אין היד מטמאה את חברתה לעשותה אפילו שלישית לפסול את הקודש.

ו. ידים שניות הן ואין שני עושה שני

הידים שניות¹⁷ מדברי סופרים לעולם, שאין טומאתן אלא מדבריהם, שחכמים גזרו עליהם להיות דינם כשני לטומאה, לטמא את הקודש ולפסול את התרומה במגעם, ויש שנקראו "ידים מסואבות", והיינו סתם ידים קודם נטילתן, וכשגזרו טומאה עליהן גזרו שיהיו כשני לטומאה, אפילו הכנים ידיו לבית המנוגע או שנגע בידיו באדם שמטמא בגדים עד שלא פירש ממטמאיו הרי ידיו שניות. ופוסל את התרומה להיפסל היא עצמה, אבל אינה פוסלת תרומה אחרת לעשותה רביעי, ואין שני עושה שלישי בחולין.

ז. אוכלין אוכלים נגובין בידי מסואבות ... חיבת הקדש מכשרתו כגון שתחב לו חברו לתוך פיו ... וביקש לאכול צנון ובצל של חולין עמהן

כבר התבאר לעיל דף כ: שהמעלה העשירית של קודש על פני תרומה – שאוכלין של תרומה שלא בא עליהם מים לעולם, ולא הוכשרו לטומאה מעולם, נאכלים בידי מסואבות כלומר בסתם ידים למרות שהם שהם שני לטומאה, אבל קדש א"צ הכשר שחיבת הקדש מכשרתן¹⁸.

ואסור למי שידי טמאות לאכול קדש שלא הוכשר. ואפילו לא נגע בו אלא במזלג, במלקחים וכדומה, או שתחב לו חברו לתוך פיו, הרי זה אסור¹⁹.

¹⁷ רמב"ם שם פרק ח הלכה ב ח

¹⁸ וילפינן לה בחולין [ל"ו ב] מקרא דוהבשר לרבות עצים, ולבונה אטו בני אכילה נינהו, אלא דחיבת הקדש מכשרא ומשוי להו אוכל הכא נמי חיבת הקדש מכשרתן. ובפסחים [ל"ה א] קרי לה מעלה, ומשמע דהוא מדרבנן וקרא אסמכתא בעלמא, וכ"כ הרמב"ם הלכות טומאת אוכלין פרק י הלכה יז "אבל להתטמא מדבריהן אין הקדש צריך הכשר אלא חיבת הקדש מכשרת הבשר, ואם נגע בה טומאה בין קלה בין חמורה נפסלה אף על פי שלא הוכשר במשקה" אבל התוס' שם [י"ט. ד"ה אלמא] כתבו דהוי דאורייתא אף שקורא לה מעלה. וכן דעת הראב"ד שם בטומאת אוכלין. ובכס"מ שאר אבות הטומאות שם הקשה ואיכא למידק מאי קשיא ליה לרבי הנינא בן אנטיגנוס והלא חיבת הקדש מכשרתן אימא דהיא גופה קמ"ל דחיבת הקדש מכשרתן ואפשר דחיבת הקדש מכשרתן דאורייתא היא אי נמי דרבנן אינה מי"א מעלות השנויות שם שגזרו בקדש. ועיין ערוך השולחן העתיד הלכות שאר אבות הטומאות סימן קמו סעיף יט תי"ל משום דזהו תקנה קדמוניות וידועה לכל לכן לא ה"ל למיחשבה במעלות, וכמ"ש התוס' לעניין פסול גווייה ב"ה דבר בשבת" ועיין מעשה רקה טומאת אוכלין שם

¹⁹ והשמיט מה שאמרו בגמ' ובקש לאכול צנון של חולין עמהן. וגם בפ"י המשנה כתב דזהו גזירה שמא יאכל אח"כ שום דבר של משקה בידי ויטמא את הקדש שבפיו, עכ"ל. ומפרש דזה שאמרו ובקש לאכול צנון וכו' ה"פ: דגזרינן שמא יבא לאכול צנון, שמסתמא הודח במים [כ"מ] ודלא כפירש"י. ומעמו נראה שהרי לא הוזכרה

הַלְכַתָּא לְמִשְׁיחָא בְדֵף הַיּוֹמִי

מִסְכַּת חֲגִיגָה

וכל שכן אם נגעה טומאה באוכלין של קדש שלא הוכשרו, שנטמאו מפני שחיבת הקדש מכשרתן. בד"א לפסול האוכל עצמו ולאסרו באכילה, אבל אם נטמא בידים מסואבות לטמאות אחרים הרי זה ספק²⁰, כיצד נגע אוכל קודש שנטמא שאנחנו טמאינוהו מפני חיבת הקדש בלא הכשר, באוכל אחר שהוכשר, הרי זה השני שהוכשר ספק מפני שהראשון לא הוכשר.

ח. האונן ומחוסר כפורים ... כיון דעד האידנא הוּו אסירי אצרכינהו רבנן טבילה

כבר התבאר לעיל דף כא: שהמעלה האחת עשרה של קודש על פני תרומה²¹ – שהאונן אף על פי שלא נטמא במת²², ואחר זמן אנינותו. וכן המחוסר כיפורים לאחר שהביא קרבנו, מ"מ כשרוצה לאכול קדשים צריך טבילה. שמכיון²³ שעד זמן זה היו אסורים בקדשים והסיחו דעתן ושמא נטמאו והם לא ידעו ועתה הותרו, צריכים טבילה להכירא, ולא עשו מעלה זו אלא לאכילה אבל לנגיעה האונן ומחוסר כפורים שהביא קרבנותיו²⁴, נוגעים בקדשים קודם טבילה, אבל לתרומה אין צריך, בין האוכל ובין הנוגע. שהאונן ומחוסר כיפורים מותרין לאכול את התרומה.

ט. נאמנין על טהרת יין ושמן כל ימות השנה ובשעת הגיתות והבדים אף על התרומה

במשנה שאוכל עם הקדש אוכלין אחרים, ובירושלמי משמע כן שאומר וכי יש נגובים אצל הקדש תוחף את החררה משפוד ואוכל עמה כוית בשר ע"ש. כלומר שכן הוא דרך העולם לאכול חררה עם בשר. ערוך השולחן העתיד שם כ

²⁰ אבל אם נגע בטומאה דאורייתא ודאי מטמא אחרים. כס"מ שם, ערוך השולחן העתיד שם כא – כב
²¹ וכתבו התוס' ר"פ חומר בקדש דיש עוד מעלות כמו נוסלין לידים לתרומה ולקדש מטבילין, וכן טבל והוחזק לתרומה לא הוחזק לקדש, אלא דבאלו אין שום חשש כלל ואפילו דלא בחמש אחרונות, לפיכך לא חשבינן להו בהמעלות

²² רמב"ם הלכות שאר אבות הטומאה פרק יב הלכה טו

²³ כמבואר להלן בגמ' דף כד:

²⁴ אבל אם לא הביא קרבנותיו הרי הוא פוסל את הקדשים במגעו, כמבואר ברמב"ם שם פרק י הלכה ג. ועיין כסף משנה הלכות מטמאי משכב ומושב פרק ה הלכה ד, ועיין תו"ט נדה פ"י מ"ז שהאריך בזה ועיין מעשה רוקח כאן. ובמרכבת המשנה משכב ומושב שם כתב שאם לא הביא קרבנותיו פוסל במגעו אפילו טבל. ועיי"ש שהילק שסתם מחו"כ אינו פוסל במגעו לאחר הבאת קרבנותיו, אך במחוי"כ דטבול יום ארוך כגון יולדת כיון שהחמירו בו חז"ל שיהיה ראשון לקדש נ"ל בדין להחמיר שצריך טבילה באחרונה אף לנגיעת קדש.

הַלְכָתָא לְמִשְׁיחָא בְדַף הַיּוּמִי

מסכת חגיגה

אע"ג שלא ניתן נאמנות לעמי הארץ על הטהרות מפני העדר ידיעתם, ואינו בקיאיין בדקדוקי טומאה וטהרה ולעולם הוא בחזקה זו²⁵, ואינו נאמן על הטהרות עד שיקבל עליו דברי חבירות, מכל משום עמי הארץ²⁶ נאמנים הן על טהרת יין ושמן של נסכים ומנחות²⁷, שאם אמר טהור הוא הרי זה בחזקת טהרה שמפני חומרתו נזהרין בו²⁸, ואין נוגעים אלא אם כן טבלו²⁹, וכן נאמנים הן על התרומה בשעת הגיתות והבדים מפני שכל העם מטהרין עצמן וכליהן כדי לעשות יינם ושמןם בטהרה, עברו הגיתות והבדים אינם נאמנים³⁰.

י. עברו הגיתות והבדים והביאו לו חבית של יין של תרומה לא יקבלנה ממנו אבל מניחה לגת הבאה

כהן³¹ שהביא לו עם הארץ חבית יין או שמן של תרומה, לא יקבלנה ממנו מפני שהיא בחזקת טומאה, הניחה ע"ה אצלו עד גת הבאה והביאה לו יקבלנה ממנו, אף על פי שהוא יודע שהיא של אשתקד, שלא גזרו עליהם טומאה בשעת הגיתות והבדים.

²⁵ אף על פי שראינוהו נוהג בטהרות בתוך ביתו ושכר לו מלמד ללמוד הדינים וכבר למד ובקי בדיני הטהרות מ"מ כל זמן שלא יקבל דברי חבירות לעולם בחזקת שאינו חבר ושומרין מטהרותיו, שהרי אפילו מי שאינו ע"ה צריך לקבל דברי חבירות. ערוך השולחן העתיד הלכות משכב ומושב סימן קיט סעיף יא

²⁶ רמב"ם הלכות מטמאי משכב ומושב פרק יא הלכה א

²⁷ מעשה רקח שם

²⁸ וקשיא לי על רבינו דפרק חומר בקדש אמרו על מתניתין במסקנא משום איבה ואמרו שם מאן תנא דחייש לאיבה ר' יוסי הוא דתניא אמר ר' יוסי מפני מה הכל נאמנין על טהרת יין ושמן כדי שלא יהיה כל אחד ואחד הולך ובונה במה לעצמו ושורף פרה אדומה לעצמו אמר רב פפא כמאן מקבלינן סהדותא מעם הארץ כר' יוסי ע"כ ומדתיירין רבינו כאן כן ההיא דר' יוסי כדכתיבנא משמע דפסק כר' יוסי וכן נראה דמתניתין דפרק חומר בקדש מוקמינן לה כוותיה והיא הילכתא דרבינו פסקה בפרק י"ב מהלכות שאר אבות הטומאות וכיון שכן קשה איך כתב מפני חומרתו ונזהרין בו משמע דאתיא כרבנן ואולי יש לומר דרבינו סובר דתרתני בעינן טעמא דמפני חומרתה נזהרין וטעמא דאיבה ומשום דנזהרין מפני חומרתה לחוד לא סגי דאינן נזהרין כל כך ואי משום טעמא דאיבה לחוד לא סגי כיון דאינן נזהרין לכך צריכי תרווייהו ורבינו לא חשש לכתוב אלא טעמא דזהירות מפני החומרא שהוא עיקר הטעם. לחם משנה הלכות עדות פרק יא הלכה ב

²⁹ דלכאורה כיון דעיקר הטעם שגזרו על ע"ה הוא מפני העדר ידיעתו א"כ מאי מהני שמתירא מזה כיון שאינו יודע במה ליזהר, ולזה אומר דאז מטהרין עצמן בטבילת מקוה ושומרין ליגע בשום דבר עד שיגמורו הגיתות והבדים להכין יין ושמן של קודש, ולכן באותו זמן נאמנין גם על התרומה כיון שאז הם טהורין כולם, אבל בכל השנה אין נאמנין לבר מקדש שנאמנין כל ימות השנה לפי שאימת קדש עליהן וטובלין א"ע כשעושים הקדש, אבל לתרומה הורגל בזה ואין יראת התרומה עליו כל כך כמו בקדש, אף על גב דגם בתרומה יש יראה קצת. ערוך השולחן העתיד שם סימן קכ סעיף ג

³⁰ עיין משנה למלך הלכות טומאת אוכלין פרק טז הלכה י "הנראה אצלי בדעת רבינו הוא שעיקר הטעם הוא לפי שחכמים לא רצו לגזור טומאה על ע"ה כרגל משום שהכל מתקבצין בירושלים ואם היינו גוזרים עליהם טומאה הוה אתו לאינצויי והיה כל אחד ואחד עושה במה לעצמו ומצאו טעם להיתר זה לפי שהכל מטהרין עצמן כרגל אבל לאחר הרגל שבטל עיקר הטעם חזר הדבר לעיקרו"

³¹ רמב"ם שם הלכה ב

הלכתא למשיחא בדרף היומי

מסכת חגיגה

יא. ואם אמר לו הפרשתי לתוכה רביעית קדש נאמן

הביא³² לו עם הארץ חבית של תרומה בשאר ימות השנה, ואמר הפרשתי בתוכה קדש אפילו רביעית, מתוך שנאמן על טהרת הקדש נאמן על הכל. אבל בפתות מרביעית אינו נאמן³³.

³² רמב"ם שם הלכה ד

³³ ואף דאין נ"מ בטומאה מ"מ אין זה השיבות שיחוש הע"ה לכך. ערוך השולחן העתיד שם סעיף ו